

POSTANOWIENIE

Dnia 18 marca 2010 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Hubert Wrzeszcz

w sprawie z powództwa Gminy C. i Skarbu Państwa-Starosty Powiatu C.
przeciwko Ewie L., Katarzynie W., Kazimierzowi L. i Wiesławie K.
o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 18 marca 2010 r.,
na skutek skargi kasacyjnej pozwanej Ewy L. i skargi kasacyjnej pozwanej
Katarzyny W.
od wyroku Sądu Okręgowego z dnia 12 maja 2009 r.,

**odrzuca obie skargi kasacyjne w zakresie dotyczącym
rozstrzygnięcia w przedmiocie zażalenia (pkt I), a w pozostałym
zakresie odmawia przyjęcia ich do rozpoznania; nie obciąża Ewy
L. kosztami postępowania kasacyjnego.**

Uzasadnienie

Wyrokiem z dnia 12 maja 2009 r. Sąd Okręgowy oddalił apelację pozwanych Ewy L. i Katarzyny L. od wyroku Sądu Rejonowego w C. uwzględniającego powództwo o uzgodnienie treści księgi wieczystej oraz oddalił zażalenie wymienionych pozwanych na postanowienie Sądu Rejonowego z dnia 18 czerwca 2008 r. w przedmiocie sprostowania – na podstawie art. 350 § 1 k.p.c. – przytoczonego wyroku. Zaskarżając odrębnymi skargami kasacyjnymi wyrok w całości, pełnomocnik pozwanych wniosek o przyjęcie skarg do rozpoznania oparł na jednakowych podstawach z art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia funkcjonującym na rzecz państwa, a więc w interesie publicznym. Stoi ona przede wszystkim na straży wykonywania prawa oraz jego jednolitej wykładni. Interes prywatny uwzględnia zaś tylko na tyle, na ile może się on stać podłożem zaspokojenia interesu ogólnego. Sąd Najwyższy już w okresie obowiązywania kasacji, będącej zwyczajnym środkiem odwoławczym, podkreślał, że podstawowym celem postępowania kasacyjnego jest ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa i jurisprudencji (postanowienie z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 147).

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 1 pkt 3 k.p.c. może być zatem osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek umożliwiających realizację publicznoprawnych funkcji skargi kasacyjnej. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne.

Sąd Najwyższy, rozpoznając skargę kasacyjną, nie jest trzecią instancją sądową. Sąd kasacyjny nie sędzi sprawy, lecz rozpoznaje skargę kasacyjną w interesie publicznym, wyjaśniając istotne zagadnienie prawne, dokonując wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów bądź usuwając z obrotu prawnego orzeczenia wydane w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwe. Dlatego nie każda skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania.

Ograniczenia środków zaskarżenia są znane współcześnie w różnych ustawodawstwach. Są one zgodne z zaleceniami Rady Europy, które zmierzają do ograniczenia liczby instancji oraz zezwalają na wprowadzenie środków ograniczających dostęp do sądu najwyższego szczebla. W judykaturze Sądu Najwyższego, odwołującej się do orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, już w okresie obowiązywania kasacji zostało utrwalone stanowisko, iż ograniczenie dostępności i dopuszczalności kasacji nie jest sprzeczne ani z Konstytucją, ani z postanowieniami wiążącymi Polskę konwencji międzynarodowych (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 stycznia 1998 r., I PZ 54/97, OSNAPUS 1999, nr 3, poz. 92, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 grudnia 1998 r., I PZ 67/98, OSNAPUS 2000, nr 2, poz. 65 oraz uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2001 r. III CZP 49/00, OSNC 2001, nr 4, poz. 53). Takie stanowisko wyraził również Trybunał Konstytucyjny (por. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 10 lipca 2000 r., SK 12/99, OTK Zbiór Urzędowy 2000, nr 5, poz. 14).

W niniejszej sprawie nie zachodzą przytoczone przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Nie występują wskazane we wnioskach o przyjęcie skarg kasacyjnych do rozpoznania istotne zagadnienia prawne i potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości oraz wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów. Istotnym zagadnieniem prawnym w rozmieleniu art. 398 § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotąd w orzecznictwie, którego rozstrzygnięcie może przyczynić się do rozwoju prawa. Odwołanie się do tej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wymaga – jak wynika z orzecznictwa Sądu Najwyższego – sformułowania tego zagadnienia z przytoczeniem wiążących się z nim konkretnych przepisów prawnych

oraz przedstawienia argumentów świadczących o rozbieżnych ocenach prawnych (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002 r., nr 1, poz. 11; z dnia 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda 2004 r. Nr 7-8, poz. 51; z dnia 7 czerwca 2005 r., V CSK 3/05, Lex nr 180 841). Wniosek o przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej ze względu na potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości oraz wywołujących rozbieżności w orzecznictwie wymaga natomiast – jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 15 października 2002 r. II Cz 102/02 (niepubl.) – wykazania, że określony przepis prawa, mimo że budzi wątpliwości, nie doczekał się wykładni bądź niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie.

Rozumianemu w wyżej przedstawiony sposób istotnemu zagadnieniu prawnemu i potrzebie wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości oraz wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów nie opowiadają podniesione przez skarżące kwestie przede wszystkim dlatego, że zostały one ograniczone do sformułowania pytań, bez przedstawienia odpowiedniej argumentacji jurystycznej. Niezależnie od tego spełnienie obowiązku uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie może polegać – jak w niniejszych skargach – na odwoływaniu się do podstaw skargi kasacyjnej i jej uzasadnienia, albowiem wspomniane wymaganie jest niezależnym elementem konstrukcyjnym skargi kasacyjnej i wymaga odrębnego, samodzielnego wywodu prawnego. Ponadto skarżące nie wykazały, na czym polega istność przedstawionego zagadnienia prawnego w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania nie zawiera też argumentów przekonujących, że podniesione przez skarżące kwestie budzą poważne wątpliwości (dotyczą problemu nierozwiązanego w doktrynie, rozstrzyganego różnie w orzecznictwie) i przytoczenia orzeczeń, świadczących o rozbieżności w judykaturze.

Nie zachodzi także wskazana we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania oczywista zasadność skargi kasacyjnej. Powołanie się na tę przesłankę wymaga – jak wyjaśniono w orzecznictwie – wykazania, że zaskarżony wyrok zapadł z oczywistym, rażącym naruszeniem przepisów prawa lub

podstawowych zasad prawa, widocznym *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby głębszej analizy i dłuższych badań lub dociekań. Chodzi więc o szczególne, kwalifikowane wypadki naruszenia prawa przez sąd drugiej instancji (por. postanowienie z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 197/02, OSNC 2004 r., nr 3, poz. 49). Uzasadnienie omawianej przesłanki przyjęcia skarg kasacyjnych do rozpoznania, ograniczone do zarzutu, że zaskarżony wyrok został wydany z naruszeniem przepisów prawa procesowego, nie daje podstaw do uznania, że skargi kasacyjne są oczywiście uzasadnione w wyżej przedstawionym rozumieniu.

W skargach kasacyjnych skarżące podniosły zarzut nieuwzględnienia przez Sąd odwoławczy nieważności postępowania przed Sądem pierwszej instancji, spowodowanej pozbawieniem ich możliwości obrony swych praw w związku z wydaniem postanowienia z dnia 18 czerwca 2008 r. w przedmiocie sprostowania wyroku (art. 379 pkt 5 w związku z art. 378 § 1 k.p.c.). W orzecznictwie przyjmuje się, że pozbawienie strony (uczestnika postępowania) możliwości obrony swych praw (art. 379 pkt 5 k.p.c.) ma miejsce wtedy, gdy z powodu wadliwości procesowych sądu lub strony przeciwnej, będących skutkiem naruszenia konkretnych przepisów kodeksu postępowania cywilnego, których nie można było wskazać przy wydaniu orzeczenia w danej instancji, strona nie mogła i nie brała udziału w postępowaniu lub jego istotnej części (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 marca 1998 r., III CKN 34/98, Prok. i Pr. 1999, nr 5, poz. 41 – dodatek). Taka sytuacja nie zaistniała w sprawie. Z akt sprawy wynika bowiem, że skarżące zakwestionowały – ich zadaniem – wadliwe postanowienie o sprostowaniu wyroku. Jednakże wniesione zażalenia zostały przez Sąd odwoławczy oddalone. Nie ma zatem podstaw do przyjęcia, że doszło do pozbawienia skarżących możliwości obrony swych praw w wyżej przedstawionym rozumieniu. W konsekwencji, nie zachodzi też przesłanka przyjęcia skarg kasacyjnych do rozpoznania w postaci nieważności postępowania.

Zgodnie z art. 398¹ § 1 k.p.c. skarga kasacyjna przysługuje od wydanego przez sąd drugiej instancji prawomocnego wyroku lub postanowienia w przedmiocie odrzucenia pozwu albo umorzenia postępowania kończących postępowanie w sprawie. Nie ulega wątpliwości, że zamieszczone w sentencji wyroku

postanowienie Sądu Okręgowego o oddaleniu zażalenia skarżących na postanowienie Sądu Rejonowego w C. z dnia 18 czerwca 2008 r. o sprostowaniu wyroku nie należy do żadnej z kategorii postanowień wymienionych w art. 398¹ § 1 k.p.c. Skargi kasacyjne w zakresie dotyczącym tego postanowienia podlegają zatem odrzuceniu jako niedopuszczalne.

Z przedstawionych powodów Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji postanowienia (art. 398⁶ § 3 i 398⁹ § 2 k.p.c.).